

DELAVSKA POLITIKA

Izida dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.
 Redništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
 Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —
 Bebovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
 Ne frankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
 nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
 čaja stane beseda Din 1.— V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta
 Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
 mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—, Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 54

Sreda, 10. julija 1935

Leto X

Začetek naše politične akcije

Socialistična zveza delovnega ljudstva

Predstavniki socialističnega gibanja iz vseh delov Jugoslavije so se zbrali na konferenci 7. julija 1935 v Celju in se zedinili:

da takoj pristopijo k obnovi političnega gibanja pod imenom Socialistična zveza delovnega ljudstva in so radi tega izbrali akcijski odbor, ki bo ta sklep izvedel.

Najvažnejše zahteve Socialistične zveze delovnega ljudstva so:

a) splošna amnestija vseh politič-

nih obsojencev in povrnitev državljanskih pravic vsem obsojencem;

b) ukinitve zakona o zaščiti države in izrednega sodišča za zaščito države;

c) vzpostavitev neodvisnosti sodnikov;

d) popolna svoboda tiska, zborovanja in političnega, kulturnega ter strokovnega združevanja;

e) razpust Narodne skupščine in nove volitve na podlagi tajnega gla-

sovanja, splošne, enake in tajne volilne pravice s proporcem za vso državo;

f) izvedba notranje ureditve države; izvedba notranje ureditve na podlagi vsesplošnega sporazuma;

g) takojšen pričetek velikih javnih del z garancijo 40-urnega tednika ob nezmanjšanem zaslužku in minimalno mezdo, ki naj zadostuje za prehrano delavske rodbine;

h) takojšnja izvedba zavarovanja

vseh delavcev za primer brezposelnosti in starosti;

i) trajno izvajanje agrarne reforme in zagotovitev za življenje potrebnega zaslužka iz donosa poljedelstva kmečkemu prebivalstvu;

j) podpiranje politične mednarodne razorožitve, kolektivne zaščite miru in priznanje Sovjetske Rusije;

k) boj fašizmu in organizacija države na podlagi državljanske enakopravnosti in svobode.

Ogromna kulturna manifestacija delovnega ljudstva v Celju

12.000 manifestantov v sprevodu. — Tisoči tvorijo špalir

Dne 7. t. m. so se zgrnile v Celje ogromne množice delovnega ljudstva z vseh delov Dravske banovine k proslavi delavskega kulturnega dne, ki ga je priredila kulturna zveza »Svoboda« s sodelovanjem vseh ostalih delavskih kulturnih in sportnih organizacij.

Celje se je dostojno pripravilo na sprejem delavskih mas. Nadelo si je praznično obleko in domala z vseh hiš so plapolale zastave v čast gostom.

Na žici potegnjeni v precejšnji višini čez trg pred kolodvorom pa je napisan z velikimi rdečimi črkami na belem platnu in okrašen s simbolom železne fronte — tri bele puščice v rdečem krogu — blestel pozdrav delovnih množic: Družnost!

Vreme ni obetalo najlepše, noč je bila deževna in jutro je vstalo čemerno. Ali to ni moglo pokvariti dobre volje celjskega in okoliškega delavstva, ki se je že v zgodnjih jutranjih urah pričelo zbirati po cestah in je v gručah hitelo na kolodvor k sprejemu tisočev zunanjih sodrugov in sodružic, ki so najavili svoj prihod.

Sprejem gostov

Že prvi redni vlak z juga je pripeljal veliko množico rudarjev iz revirjev, z godbo na čelu in številnimi prapori. Pristrčno in navdušeno pozdravljeni so izstopali kopači črnege diamanta, njih žene in otroci in se uvrščali med Družnost-klici, igranjem godb in petjem delavskih pevskih zborov.

Potem pa so začeli prihajati drugi za drugim najavljeni posebni vlaki. Skoro vsi okinčani z zelenjem in trakovi, z izjemo mariborskega, ki ga je ljubljanska železniška direkcija prepovedala okrasiti (o čemer pa bomo še govorili. Op. ur.).

Prvi je prispel vlak z Jesenic, drugi iz Ljubljane, tretji iz Kranja, četrty iz Prevalj in peti iz Maribora. Iz vlakov so se vsipale vedno nove množice delovnega ljudstva. Delavske pesmi so orile, godbe igrale in pozdravljanja ni hotelo biti konca ne kraja. Kakor reka so se pomikale nepretrgane vrste došlecev s kolodvora in polnile ulice prijaznega mesteca ob Savinji. Stotine udeležencev pa je ob istem času prišlo na okrašenih kolesih, z avtobusi in na kmečkih vozovih odetih v zelenje.

Zastopana so bila tudi vsa večja mesta na jugu države: Beograd, Sarajevo in Zagreb.

Ali si je mogoče zamisliti lepši dokaz ozke povezanosti, solidarnosti in enotnosti delavskega razreda vse države?

Ob 10. uri so pričeli

koncerti

na vseh koncih in krajih mesta, ki so privabili na tisoče poslušalcev. Koncertiralo je skupno 14 godb in sicer: godba »Zarja« iz Ljubljane, Godba steklarjev iz Hrastnika, delavska godba iz Trbovelj, rudarska godba iz Zagorja, godba Glasbenega društva železničarjev iz Maribora, rudarska godba iz Hrastnika, godba kovinarjev iz Guštanja, godba kovinarjev iz Jesenic, godba »Zarja« iz Šoštanja, godba Svobode iz Dobrunj, godba društva »Slavček« iz Trnovelj, godba iz Senčurja pri Kranju, rudarska godba iz Mežice in celjska železničarska godba. Gotovo je, da v Celju doslej še nikoli ni koncertiralo toliko godb naenkrat kot to pot. Poslušalci so burno aklamirali delavske in kmečke godbenike, ki so neumorno svirali do 12. ure. dopoldne.

Veliko zanimanje so vzbudile tudi

sportne prireditve

delavskih sportnih klubov na Glaziji, kjer se je ob 10. uri pričel nogometni turnir. Zelo ugajala je v okviru sportne prireditve ženska sekcija za lahko atletiko in umetne ples »Svoboda« iz Maribora. Nastopilo je 10 sodružic, ki so izvajale lepe in precizne vaje z obročem, ritmične vaje in igranje odbojko.

Že kmalu po kosilu je začelo po ulicah novo vrvenje. Sodruzi in sodružice so hiteli na zbirališča, da se formirajo za sprevod.

Sprevod

je krenil izpred Grenadirskega mostu z godbo »Zarja«. Spotoma so se vključevale v sprevod skupine za skupino, vsaka s svojo godbo.

Na čelu sprevoda je jездil odred konjenikov, samih postavnih kmečkih fantov in delavcev. Njim je sledila kolona okoli 400 kolesarjev s kolesarsko godbo iz Maribora in zastavo mariborskih delavskih kolesarjev in nato v četrto stopih manifestanti.

Razvil se je ogromen sprevod, kakršnega Celje še ni videlo. Ob sviranju 16 godb se je pomikala po celjskih ulicah armada

12.000 udeležencev

V sredini sprevoda so nosili 12 praporov in sicer prapor »Svobode« iz Mežice, rudarjev iz Zagorja, mizarjev iz Ljubljane, Svobode iz Trziča, steklarjev iz Hrastnika, Svobode iz Zabu-kovce, del. pevskega društva Solidarnost iz Kamnika, pivovarjev iz Ljubljane, Svobode iz Črne, kemičnih delavcev iz Hrastnika, Svobode iz Trbovelj in kovinarjev iz Ljubljane.

Na cestah so gosti špalirji občinstva pozdravljali sprevod in vzklikali manifestantom, ki so navdušeni odzdravljali. Posebno učinkovit je bil defile rdečih praporov. Pri pogledu na prapore so zlasti starim sodrugom igranje solze v obeh in burnega ploskanja ni hotelo biti konca.

Zjutraj z oblaki pokrito nebo se je mahoma zjasnilo in sonce je izza njih pozdravilo veličastni sprevod, v katerem so korakali delavci in delavke, kmečki fantje in dekleta, pa tudi obrtniki. Zaključili so sprevod okrašen kmečki vozovi.

Mimohod te ogromne mase je trajal 1 uro in 20 minut in je zaključil na ogromnem sportnem prostoru na »Glaziji«.

Potem, ko so dospeli tudi poslednji manifestanti, bilo je že okrog 5tih popoldne, je začel

slavnostni program.

Nastopili so moški zbori (okoli 500 pevcev) in ženski preko 100 pevč. Njihov nastop je zelo imponiral in navdušil prav tako tudi nastop posameznih godb. Pohvalno je treba omeniti govorniki zbor Svobode iz Kranja.

Slavnostni nagovor je imel predsednik »Svobode« s. prof. Teply, ki je obrazložil smisel prireditve in kulturnega dela, za njim je govoril Leskošek kot predsednik Strok. komisije, nato s. Sedej, ki je v markantnih besedah sporočil sklepe dopoldanske konference soc. zveze delovnega ljudstva in končno s. Topalović, ki so ga želeli slišati vsi sodruzi in sodružice. Njegov načelen govor je izzval veliko navdušenja. Vsi govori so bili prenašani s pomočjo ojačevalca.

Proti 8. uri zvečer so se pričele ogromne množice razhajati. Godbe so jih spremljale na kolodvor, s katerega so pred 10. uro zvečer pričeli odhajati posebni vlaki na vse strani.

Velikanska kulturna manifestacija je potekla v miru in redu, za kar gre predvsem zahvala discipliniranosti delavskih mas in pa požrtvovalnemu delu celjskega rediteljskega zbora.

Udeleženci te prireditve so vzeli seboj najlenše spomine na ta res veliki dan, da jih bodo povedali deset-tisočem onih, ki so bili, čeprav odsotni, v mislih z nami združeni in jih navdušili za naše delo in cilje.

Po celjski manifestaciji

Kdor je videl celjsko manifestacijo naše kulturne organizacije, je moral uvideti, da je delavsko kulturno gibanje v okrilju »Svobode« najbolj konsolidirana in najbolj resna in disciplinirana organizacija, v kateri sodelujejo naši sodruzi in sodružice najidealneje in z najiskrenejšo srčnostjo ter ljubeznijo v zavesti, da je kultura velika sila, ki ustvarja in preraja svet in vse stvari na njem. Manifestacija pa je demonstrirala še več.

Enotnost delavskega gibanja, disciplina in solidarnost delavstva, ki združuje in gradi, je pa fundament, na katerem

je mogoče tako kulturno kakor politično moč delavstva ohraniti in povečati.

Celjska manifestacija naše kulturne organizacije naj nam bo najresnejši opomin, da delavstvo hoče samo graditi svoje organizacije, kulturne, strokovne in politične ter odklanja vsakršno kverulantsko cepljenje. Enotno organizacijo, enotno taktiko, ki jo določa enotno delavsko gibanje. Delavske zahteve so samo razredne, socialne in kulturnopolitične. Kako naj se vrši boj zanje mora ybodoče odločiti eno samo delavsko gibanje, kakor nam kategorično ukazuje celjska manifestacija.

Kultura je nedvomno podlaga ne le družabni, marveč tudi socialni oziroma gospodarski politiki.

Ni vse kultura, kar imenujejo danes kulturo. Kapitalistična družba ima svojo kapitalistično, versko in fašistično kulturo, ki je v bistvu ena in ista. Ta kultura ni namenjena človeku kot človeku, oziroma človeštvu, marveč le kapitalističnemu razredu, oziroma današnjemu gospodarskemu sistemu. To čutimo zlasti v današnjih dneh krize, ko je milijone ljudi brez kruha, ko mora milijone ljudi ob veliki nadprodukciji blaga še krepkih in tudi ostarelih umirati za gladom. Ta kultura nima smisla za človeštvo, zato je nenaravna, nemoralna in protidelavska.

Potrebujemo novo kulturo, kulturo socializma,

ki uči, da imamo vsi pravico do življenja, da je človeštvo socialna družba, ki je odgovorna za vse svoje člane.

V tem je ogromni nomen delavske kulture, socialistične kulture, ki pravzaprav že preveča svet in potrebuje samo še solidne in disciplinirane organizacije delovnega naroda in vseh socialistično prežetih članov človeške družbe.

Ob tej priliki moramo pa tudi poudariti, da je

tudi za kulturno udejstvovanje potrebna politična svoboda in poleg tega vse one pravice, ki jih je delavstvo vedno zahtevalo.

V vsakem oziru enakopravnost, svoboda tiska, svoboda besede, splošna volilna pravica, tajna in proporcionalna, popolno socialno zavarovanje, tudi za nezaposlenost, starost in onemoglost itd. To so vitalne zahteve ogromne množice naroda, ki ima zaradi tega vso moralno pravico in dolžnost, da se bori zanje, kar je pa mogoče le ob popolni svobodi in enakopravnosti državljanov, torej tudi delovnih slojev.

Meščanske politične stranke obstojajo, je rekel minister. Potemtakem obstoja tudi naša. Razlika je le ena, da se namreč meščanski stran-

karji selijo iz stranke v stranko, tako, da je danes težko povedati, kdo tvori to ali ono stranko. Razkosani so in desorganizirani; med njimi ni jasnosti, kam bi se preorientirali, da bi — odločevali. Pri nas ni tako. V volilni kampanji smo jasno pokazali kompaktnost svojega političnega gibanja, na celjskem zletu smo pa dokazali svojo kulturno kompaktnost, zavest svoje velike kulturne misije, ki je ne more in ne sme omajati noben tuji vpliv, noben vpliv, ki bi hotel cepiti to enotnost v delavskih vrstah. To je celjska prisega zavednega organiziranega delavstva. Kdor bi le poizkusil krhati to enotnost kulturnega delavskega gibanja, bi bil krivoprisežnik, kakor oni diktatorji, ki so kršili ustavo, zakone in demokracijo in s tem oropali svoje lastne državljane vseh pravic. Če bi bila kultura naroda dovoljna, bi to ne bilo mogoče. Če bi bila politična moralna zdrava in jaka politična sila ter zavest v najširših masah naroda, bi tak poizkus, ki ne more roditi nič dobrega za splošnost, ker je akcija klike, nikdar ne mogel uspeti.

S celjskim zletom smo dokazali, da smo veliko kulturno gibanje;

to znači, da smo nedvomno tudi politično tehten faktor v državi.

Z ozirom na vse to zahtevamo, da se nas upošteva, ustanoviti hočemo legalno socialistično politično gibanje, ki bo izpolnjevalo dolžnosti do delavstva v političnem pogledu.

Enako svobodo, kakršno imajo meščanski političarji zahtevamo tudi za nas, ker imamo moralno celo prednost pred njimi. Naša stvar pa bo, da bo naše politično gibanje socialistično, enotno in disciplinirano, kakor to delavstvo dela in zna povsod.

Preresne so naše zahteve, presvet naš končni cilj, da bi ga ogrozili s cepljenjem svojih sil.

Enotnost in disciplina ter kulturni polet delavskega gibanja so garancija, da bo organizirano delavstvo svojo veliko kulturno in socialno misijo vršilo z iskrenostjo in ljubeznijo izključno zaradi stvari same, zaradi velikega cilja.

O ta Avstrija!

Avstrija na poti bojkota proti Jugoslaviji.

Naši jugoslovanski listi so razburjeni, ker je avstrijska vlada, ki je že lani skoraj onemogočila potovanje avstrijskih državljanov v Jugoslavijo, letos z novo naredbo potovanja v Jugoslavijo popolnoma ukinila. Dovoljenja dajo le vladni politični organi. Prošnjo mora vidirati, da so davki plačani, davčna oblast. Prošnje se morajo kolkovati in reševati pride šele v nekaj tednih ali še več. Vlaganje prošnje je že zaradi tega iluzorno, ker so potovanja ali nujna ali pa za daljšo dobo neodložljiva. Nadejati se je vendar, da bo naredba čimprej razveljav-

ljena, čim bodo podobne naredbe, ki so jih izdale prejšnje vlade proti Avstriji razveljavljene. Avstrijska vlada utemeljuje namreč svoj ukrep s tem, da tudi pri nas obstojajo podobne naredbe proti Avstriji. V interesu celotnega gospodarstva je, da se tozadevne naredbe razveljavijo ter prisili Avstrijo, da opusti bojkot proti nam, v interesu Italije. Avstrijska vlada je dobila že mnogo protestov zaradi te naredbe doma, kar dokazuje, da je za Avstrijce Jugoslavija jako primeren dežela, kjer radi preživljajo svoje počitnice.

Tone Maček:

179

Slučaj Kumberger

Bil je to hud udarec. Rudarska konzuma zadruga je izgubila čez noč preko tretjine svojih zadržnikov. Vsi stavkokazi in oni, ki so še nameravali postati, so se preselili v nov konzum, ki ga je otvorila rudniška uprava. Treba je bilo samo iti v obratno pisarno po potrdilo, da hodiš na delo ali da si se obvezal hoditi, in s tem potrdilom se ti je otvoril v rudniškem konzumu kredit do višine povprečnega mesečnega zaslužka. Mnogi, ki so še prejšnji dan bili deležni v rudarski konzumni zadrugi podpore za stavkujoče, v obliki raznih brezplačnih živil, so naslednji dan šli z listkom tudi v rudniški konzum, da še tam nabašejo svoje cekre. Tako so na nelep način izigravali in izkoriščali solidarnost avstrijskega delavstva vseh narodnosti, ki je potom svojih strokovnih central prispevalo za stavkovni fond. Med uskoki je bilo tudi mnogo takih, ki so se v rudarski konzumni

zadrugi preko mere zadolžili, nekateri iz potrebe, drugi tudi iz potratnosti, in so se na ta način upali rešiti svojih dolgov. Saj rudnik jim za zadrugo ne bo več odtegoval.

Zadruga je na ta način izgubila težke denarje in bila je že na robu propasti. Vendar je še ostalo gotovo število zvestih in zavednih rudarjev-zadržnikov, ki niso popustili in so tekom let uspeli spraviti zadrugo na prejšnjo višino in poplačati dolgove, ki so jih drugi napravili. Seveda ne brez pomoči bratskih zadržniških organizacij.

Nezvesti, ki so jo zapustili, so pa spočetka kradoma in plašno, oziraje se na vse strani, da bi jih ne videl kdo izmed zvestih, ki so se od njih bali očitkov in zbadljivk, smukali s svojimi cekri in koši v novi konzum, kamor so bili z novimi dolgovi kmalu tako privezani, da se svoj živ dan niso mogli več rešiti rudnika. Če bi se komu kedaj kje ponujalo lepše delo ali služba z boljšim zaslužkom, ne bi ga mogel sprejeti, ker so ga dolgovi vezali na rudnik, da ga ni mogel zapustiti. »Da, lahko greš,« je rekla uprava, »ampak poprej moraš

Obrambna stavka v Woschnaggovi tovarni

V soboto, dne 6. t. m. so stopili v stavko usnarji Woschnaggove tovarne v Šoštanj, po številu 350. Delavstvo se je potom svoje organizacije Splošne delavske zveze Jugoslavije zaman trudilo, da bi doseglo z vodstvom tovarne sporazum radi sklenitve kolektivne pogodbe. Tovarna je to ne samo odločevala, ampak je s svojim postopanjem proti delavstvu in zaupnikom končno prisilila delavstvo, da se poslužijo zadnjega sredstva. Delavstvo je stopilo soli-

darno v boj za svoje pravice, da si zasužura svoj obstanek in pošten zaslužek. Delavci uživajo ne samo simpatije ogromne večine šoštanskega prebivalstva, ampak lahko računajo na solidarnost vsega delavstva.

Konjice, 9. julija 1935.

V Konjicah in okolici nabirajo delavci stankolomce za tovarno Woschnagg v Šoštanju. Delavci, naj nihče ne sprejme tako umazanega posla, da bi padel svojim sotrpinom v hrbet.

Stavka delavstva tvrdke „Kovina“ v Mariboru

Solidarnost je popolna

Položaj kovinarjev pri »Kovini« na Teznu se je v zadnjem času silno poslabšal. Delavstvo je dolgo časa mirno in potrpežljivo čakalo, da bo vodstvo tovarne uvidelo upravičene zahteve, ki jih je stavil »Savez metalških radnika Jugoslavije«, ali to se ni zgodilo.

Vsi tozadevni razgovori in pogajanja so bili brezuspešni, vodstvo tovarne je dosledno odklanjalo zahteve delavstva po ureditvi nevzdržnih razmer in zboljšanju gnotnega položaja delavstva.

Nasprotno, šlo je še dalje in je dne 1. t. m. odpustilo 7 delavcev, vrhutega pa je podvzelo še razne druge ukrepe v škodo zaposlenega delavstva.

Ker so bila izčrpana vsa sindikalna sredstva, da bi se spor mirno uredil, je bilo delavstvo prisiljeno stopiti v stavko, ki se je pričela minulo soboto. Stavka 100 delavcev in je stavka popolna! Delavstvo je trdno odločeno vztrajati, dokler si ne pripori zboljšanja svojega položaja.

Kdo vodi boj proti grafičarjem v Jutrovi deželi

Iz Ljubljane nam poročajo, da dela na stavnem stroju v Narodni tiskarni g. dr. Rape, ki se je te umetnosti hodil že svoj čas učiti v inozemstvu, menda za slučaj, ako bi z advokaturu, poslanskim mandatom in pa s frčanjem po zraku ne bilo nič. Ker je sedaj poslanski mandat odpadel, ima g. dr. Rape kljub svojini prej omenjenima dvema funkcijama še vedno toliko časa, da se lahko žrtvuje za »Jutro«. Dočim so stavci delali za baronske plače, vrši dr. Rape najbrž vse svoje funkcije in delo zastoj, vsaj »Jutro« mu doslej še ni pokukalo v denarnico.

g. dr. Kramer ima silno delikaten posel. On namreč lovi z avtomobilom po Ljubljani in okolici stavkokaze za »Jutrovo« tiskarno.

Pred volilno reformo v Franciji?

Le načelni sklep?

Dne 27. m. m. so socialisti predlagali v francoski zbornici, da se naloži odboru, da v najkrajšem času poroča o izpremembi volilnega reda v pravcu čistega proporcionalnega sistema. Zbornica je predlog odobrila

s 446 glasovi, proti predlogu je glasovalo 115 poslancev.

Novi volilni red naj velja že za volitve v zbornico, ki bodo l. 1937.

All si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

plačati ali odslužiti svoj zakupek v rudniškem konzumu, ki znaša toliko, kolikor ti v dveh mesecih komaj zaslužiš. In tako so ti nesrečni rudarji prodali svoja telesa in svoje duše za vrečico koruzne moke, par kilogramov riža in sladkorja, za lonček pokvarjene masti, par škornjev in hlač, ki so jih pri delu v jamah raztrgali, v neomejeno last rudniku, ki so mu služili zvesto, udano in po pasje ponižno, do svoje smrti, vedno v strahu, da bi jim še tisto betvice koruzne moke mogel kdo odvzeti. Sužnji v pravem pomenu besede.

Rudarji, ki pa so ostali zvesti svoji zadrugi, so s tem ohranili tudi svojo neodvisnost in svoj ponos.

Na rudniku je vladalo popolno mrtvilo. Gostilne so bile prazne, trgovci so brezdelno postajali na pragu, cesta je bila skoraj prazna. Tu in tam je šla mimo orožniška patrula. Kdor je imel zunaj na deželi kogarkoli svojih sorodnikov ali znancev, se je umaknil k njim če je bil brez družine, če pa je imel družino, je pa vzel cekar ali nahrbtnik, da izprosi in prinese otrokom karkoli za želo-dec. Tisti, ki pa niso imeli nikjer ni-

koogar, so posedali po svojih barakah in dolgočasno in nezadovoljno gledali skozi okna blatne ulice in čemerno nebo, ali so se pa shajali po kuhinjah, ki so bile sicer zakurjene, a se je le po enkrat na dan kaj malega kuhalo na štedilnikih. Tu so potem pretresali položaj, se prepirali, kritizirali svoje voditelje, dajali duška besnemu sovraštvu proti ravnatelju in vsem takim »vampežem« in se hudovali na stavkokaze, pri tem pa je marsikdo razmišljal, ali bi ne kazalo, da se še sam požvižga na vse skupaj in gre jutri v pisarno. Kdo pa bo tudi poslušal dan za dnem ženine očitke in kremženje otrok, ki morajo zajtrkovati kavo iz prežganih kruhovih skorij, brez sladkorja in brez mleka. Konzuma zadruga je res dala brezplačno tudi ta teden tri kilograma koruzne moke, ali to še ni vse, treba je še kaj drugega vsaj malo masti, sicer nam bo polenta kmalu pri ušesih ven gledala. In pa tisto nastavljanje, z vrečicami v vrsto, pred zadrugo. Človek ima ponižajoči občutek, da prosil in prejema miloščino.

(Konec prihodnjic.)

Doma in po svetu

Beograjska »Politika« o celjskem zletu »Svobode«. Že v pondeljek je beograjska »Politika« objavila obširno in dokaj objektivno poročilo o celjskem zletu »Svobode«. Pravi, da je prihitelo nad 10.000 delavcev in delavk iz vseh krajev Slovenije in tudi iz drugih krajev države, iz Zagreba, Sarajeva in Beograda. Daje pravi, da je bilo vse Celje v značilno rdeče barve in da so bile prav vse hiše okinčane z zastavami. Poleg ogromnih mas delavstva, ki je napolnilo vse mestne ulice, je prišlo tudi veliko število intelektualcev, književnikov in javnih delavcev, ki vodijo v okviru »Svobode« vse delavske kulturne gibanje. Poročevallec se zlasti čudi vzorni disciplini onih 12.000 delavcev, ki so korakali v veličastni povorki in onim tisočim, ki so tvorili po ulicah navdušen špalir. Omenja govornike, med njimi dr. Živka Topalovića, ki so iznašali potrebe in povdarjali zahteve delavstva, kakor tudi razne kulturne točke, ki so jih prednašali svobodarji. Od domačih, slovenskih listov, takih poročil seveda ni pričakovati.

»Slovenec« ima slab spomin. »Slovenec« trdi, da telovadne enote »Svobode« niso razpuščene. Mi se s »Slovencem« ne bomo prepirali, konstatiramo samo dejstvo, da je 6. januarjski režim razpuščil tudi telovadne enote »Svobode«, oziroma je to storil tedanji ljubljanski veliki župan g. ing. Serbec. Vse nadaljnje pa lahko »Slovenec« izve iz arhiva banke uprave in pa notranjega ministva.

Koketiranje na levo. »Slovenec« je vznemirjen ker je čul v Celju vzklikati neke nezrele mladeniče. Pravi tudi, da je bilo v Celju malo pristašev dr. Topalovića, Mi pa vemo, da ni bilo niti enega pristaša »Slovenca« in njegovih gospodov, razen mogoče kakšnega zastopnika »Jutra«, kateremu je »Slovenčeva« tiskarna zadnje čase hotela pomagati, da bi lahko dvigal svoj framozanski prapor.

O dr. Svetozarju Pribičeviću, bivšemu ministru in iniciatorju političnega terorja pred leti, poročajo listi, da baje biva zadnji čas v Bolgariji (kar pa ni preveč verjetno — op. ur.), odkoder svari prijatelje, da naj se ne približujejo Nemčiji, marveč naj ostanejo pri politiki male antante. — (Pribičević se bo skoro lahko vrnil v Jugoslavijo, na veliko zaprepačenje svojih nekdanjih prijateljev, ki so ga tako gladko zatajili in se mu odrekli.)

Dr. Maček ni zadovoljen z vladno deklaracijo. Dr. Maček je v nekem razgovoru na vprašanje izjavil, da z deklaracijo vlade ni zadovoljen. Dr. Maček meni, da bi morala Stojadinovičeva vlada predvsem rešiti hrvaško vprašanje, oziroma ustvariti ugodno ozračje za rešitev tega vprašanja.

Za kaj pravzaprav gre v naši notranji politiki. Za kulisami se vrši borba, ali naj ostanejo načela 6. januarja 1929 glede političnih strank (prepoved verskih, plemenskih, pokrajinskih ali enotnih za celo državo) v veljavi ali naj se da prejšnja svoboda. Za nas to vprašanje, ki pa le ovira razvoj in povrnitev k svobodni ni tako važno. Važno so pa za nas socialno - politična in gospodarska vprašanja ter politična svoboda in enakopravnost.

Pri Sv. Lenartu v Sl. g. se je s prevzemom pisarne pokojnega odvetnika Šalija Andreja naselil g. odvetnik Ud e Alojzij.

Demonstracije v Avstriji je izzvala odredba, s katero se otežkoča revnim sloyem potovanje v Jugoslavijo. Demonstranti so vzklikali proti Italiji in zahtevali ukinitve naredbe o izdajanju potnih listov, češ, da kljub vsemu nočejo v Italijo, temveč Jugoslavijo. Režim je bil primoran popustiti in je naredbo že omilil.

Rudarji v Zedinjenih državah pred stavko. Rudarji so hoteli stopiti v stavko zaradi raznih kršitev od strani delodajalcev z ozirom na določbe bivše reforme. Na posredovanje predsednika Roosevelta so rudarji stavko odgodili za mesec dni.

IZ NAŠIH KRAJEV

Ljubljana

Trgovski lokali v Ljubljani naj se odpirajo v poletni dobi ob treh popoldan. Tako je sklenil gremij trgovcev v Ljubljani. Nameravali so pa zvečer podaljšati delovni čas, čemur pa banska uprava ni ugodila. Kljub temu sklepu trgovcev in odobravitvi delovnega časa po banski upravi je še precej trgovcev v Ljubljani, ki se

Maribor

Brivski pomočniki in pomočnice so že nešteto krat na svojih zborovanjih zahtevali in apelirali na merodajno oblast, da izda naredbo o odpiranju in zapiranju trgovin. Vsa prizadevanja organizacije pa so doslej naletela na nerazumevanje pri merodajnih faktorjih, akoravno je vsej javnosti znano, kako se baš v tej stroki kršijo zakonita določila, ki bi morala ščititi tudi delavce v brivski obrti. Medse so skrajno mizerne, tako da ne zadoščajo za najnujnejše življenjske potrebe, kaj šele, da bi se mogli brivski pomočniki in pomočnice pošteno oblačiti. Delovni čas odreja svojevoljno posamezni mojstri kakor se jim to zljubi. V zatohlih in često nezdravih lokalih so primorani delati brivski delavci mnogo preko 8 ozir. 9 ur dnevno, zato ni čuda, če večno huje razsaja v tej stroki jetika. Kako nujno potrebna je uredba o zapiranju in odpiranju obratov nam kaže primer, da se tudi nedeljski počitek krši, zlasti v okoljskih občinah, kakor n. pr. v Studencih itd. ter se mojstri izgovarajajo, da mbrajo imeti ob nedeljah odprte obrate, ker stanujejo v teh krajih večnoma delavci, ki nimajo časa hoditi med tednom k brivcem. Da ta izgovor ne drži, je vsakomur jasno. Brivski pomočniki opozarjajo radi tega organizirano delavstvo, da naj ne zahaja v brivske lokale ob nedeljah. S tem bo znatno olajšalo boj, ki ga morajo voditi brivski delavci za zboljšanje svojega položaja. Istočasno pa ponovno apelirajo na merodajno oblast, da izda uredbu o odpiranju in zapiranju obratov.

Ali je račun za prevažanje volilcev že poravnat? Nek agitator Jevtičeve liste in član mariborskega mestnega sveta je ob zadnjih volitvah naročil pri mestnem avtobusnem podjetju dva avtobusa za prevažanje volilcev in agitatorjev na dan volitev. Izstavljen je bil račun (gotovo po najnižji ceni) in dostavljen naročniku v poravnavo. Na veliko presenečenje pa so mestna podjetja prejela mesto denarja zbadljiv dopis, ki ga je poslal mariborski volilni odbor Jevtičeve liste. Vsebinska dopisa menda ni baš laskava za naslovnika, kaj šele za patriotični čut, ki bi ga morali imeti odločujoči faktorji na magistratu. Zanimivo je tudi, da se je pravi naročnik umaknil za hrbet volilnega odbora. O poravnavi tega računa se sedaj

Celje

Celjski župan dr. Geričan je prosil bana za razrešitev, češ, da ne more prejudicirati odločitvam svojega naslednika.

VSEM NAŠIM DELAVCEM PRIPOROČAMO NAKUP PRI KOLBEZNU v Celju, Prešernova ulica, kjer so zaradi preselitve trgovine globoko znižane cene vsemu blagu.

Liboje

Predavanje za rudarje. Na ponovno izraženo željo tukajšnjih rudarjev bo priredila »Zveza rudarjev« v nedeljo, dne 14. julija ob 9. uri popoldne v dvorani Keramične poljedne predavanjskega društva. Naj sosednja društva zakonodaj in nalogah strokovnih organizacij in delavskega časopisa.

Trbovlje

Dvojna mera

Rudnik je izdal razglas, da so se pekovski mojstri pri vodstvu rudnika pritožili, da nekatere delavske žene pečejo v rudniških pečeh kruh za privatnike, izrecno za neke gostilničarje. V razglasu se navaja, da je to proti obrtnemu zakonu in da bodo morale v bodoče takšne stranke izprazniti rudniško stanovanje.

Delavci, katerih žene so pekle kruh za gostilničarje, so imensko navedeni na razglasu. Čudimo se pa, zakaj ni rudnik razglasil tudi imena gostilničarjev, kateri so si pustili pri rudarskih ženah peči kruh. Rudarska javnost si nikakor ne more tolmáčiti zakaj taka obzirnost. Saj si dotični gostilničarji vendar niso v zlahki z rudnikom — Rudnik se sklicuje na obrtni zakon. Tudi tukaj je dvojna mera. Privatnikom, ki postavljajo vile in hiše rudnik dela in izgovarja vse mogoče, kar bi tudi gotovo po obrtnem zakonu ni smel.

Obrtniki pa, ki plačujejo visoke davke, nimajo dela in zaslužka. Torej če delavska žena peče kruh za privatnike, je to proti obrtnemu zakonu, če pa dela rudnik za privatnike, in na ta način jemlje delo in kruh privatnim obrtnikom, ki itak komaj životarijo, po menju rudnika to ni proti obrtnemu zakonu, ker bi sicer pričakovali, če je rudnik pri delavskih ženah tako občutljiv in hoče izvajati obrtni zakon — da ga bo izvajal tudi v drugem oziru. Posebno priporočamo, da naj rudnik izjava obrtni zakon kar se tiče delavstva: tako § 219, ki določa, da mora podjetje plačati polno mezdo delavcu, za prvi teden bolezni.

Zanimivo bi bilo tudi načeti javno diskusijo o obstoju rudniških konzumov, ki dobesedno spravljajo v odvisnost rudarja in mu po vojnem sistemu delijo živež, razen tega pa tudi še zelo škodujejo trgovcem in obrtnikom.

celo temu sklepu upirajo ter odpirajo lokale pred tretjo uro popoldan. Ne-socialno mišljenje raznih »kramarjev« je razumljivo. Toda, kje so trgovski pomočniki, kje njih organizacija, da niti take udobnosti, ki jo podpira večina delodajalcev, ne morejo ali iz malomarnosti nočejo uveljaviti? Brez močne organizacije pač ni nič.

mno go šušlja po mestu. Javnost pa pričakuje tozadevnega pojasnila, zlasti, če je račun že poravnat.

Pred enim mesecem je pobegnil z doma 15letni vajence Viktor Žagar. Obleden je v pumparce in nosi modro srajco. Seboj je vzal moško kolo štev. 106.303. Kdor bi znal, kje se nahaja, naj sponoči to na naslov Primož Žagar, Maribor, Wattova ul. 3.

Občni zbor društva »Ogenj«, ki se je vršil minulo sredo, je prav lepo uspel. Samo v preteklem poslovnem letu je bilo upepeljenih 5 umrlih društvenih članov, od postanka društva pa je bilo izvršenih že 15 kremacij. Iz poročil, ki so jih na občnem zboru podali posamezni društveni funkcionarji, je bilo razvidno, da se društvo v vsakem oziru lepo razvija in da se od dne do dne bolj širi krog idejnih pristašev modernege upepeljevanja mrličev. Po poročilih, ki so bila sprejeta soglasno na znanje, je bil izvoljen novi odbor, ki ga tvorijo po večini dosedanjí odborniki.

IV. Mariborski teden. — Revija naše obrti na Mariborskem tednu. Kako živo je zanimanje za priredbo razstave na letošnjem »Mariborskem tednu« med obrtništvom samim, kaže dejstvo, da se je doslej prijaviło veliko razstavljalcev, tako, da bo to res prava nazorna revija našega obrtništvá. — Razstavljalo bo 52 mojstrov, 25 pomočnikov in 8 vajencev. Seveda ta števila še niso dokončna, ker se bo število razstavljalcev še znatno povečalo.

URE za stanovanje
za žep
za roko

PLAČILNE OLAJŠAVE
M. JLGGERJEV SIN
Maribor, Gosposka ul. 15

Hrastnik

Vse se lahko napravi, če se le hoče. V naši hrastniški dolini je ogromen avto- in vozni promet. To pa ima zlasti v poletnem času svoje slabe posledice. Vsa dolina ob cesti je stalno zavita v cele oblake prahu, da pešci in hiše v njih kar izginejo. Kako prijetno je to za prebivalce ob cesti, ki bi radi vsaj čez poletje pošteno zračili zatohle prostore, pa si radi prahu ne upajo odpirati oken. Prebivalci smo do letos zaman prosili občinsko upravo, da naj temu nedostatku odpomore. Morala je priti šele nova od delavcev in kmetov izvoljena uprava, ki je napovedala boj prašni nadlogi. Cesto sedaj redno škrope, za kar pa gre hvala razen občinski upravi tudi naši gasilski četi in steklarni. Tudi škropljenje cest spada v poglavje zdravstvene politike.

Pevski odsek »Svoboda« II. namerava 21. julija t. l. prirediti koncert s prasto zabavo in plesom na prostem pri gosp. V. Domitroviču, poleg kolodvora. Naj sosednja društva opuste ta dan vsako morebitno drugo prireditve. — Družnost!

Kamnik

»Solidarnost« v poletu!

Malo se čuje Kamnik v delavskem časopisju. Površen tuj opazovalec bi mislil, da delavstva v Kamniku ni. Toda tudi Kamnik ima svoje pionirje, ki vzbujajo delavstvu proletarsko zavest, mu vlivajo poguma, da ne klone pod pezo časa in, da kljub bedi nosi glavo pokonci v zavesti svoje bodočnosti. Sicer delavstvo v Kamniku nima svoje strokovne organizacije. S tem večjo ljubeznijo se pa oklepa delavske pesmi, pod okriljem delavskega pevskega društva »Solidarnost«. Saj od časa do časa donijo mogočni akordi delavskih pesmi in čistijo težko ozračje, katero tudi Kamniku ne prizanaša. Z ljubeznijo pravim, saj žrtvujejo delavci-pevci, izmučeni po težkem delu v tovarnah in kmečkih fantje odnosno moške, iz po eno uro in več oddaljenih kmečkih vasi, svoj prosti čas delavski pesmi. Delavska pesem, ki stori, da pozabi delavec svoje skrbi in bedo, je usviteljica preobrazbe in bodočnosti »vseh, ki še za kruh trpe« — Načrt našega dela za letošnje leto je zelo bogat. Predvideni so koncerti oziroma izleti po Stajerski in Gorenjski in sicer: v Celju, v Gornjem gradu, v Šoštanj, v Kranju in Dravogradu. Prvi letošnji koncert je zbor izvajal v Kamniku dne 2. junija ob 8. uri zvečer. Dvorana »Kino Kamnik« je bila mnogo prepolna, da bi sprejela vse, ki so želeli čuti delavsko pesem, kar je najboljši dokaz, da živa delavski zbor splošno simpatijo občinstva. Pa ne samo to, nego občinstvo razume, da delavski pevci mnogo več žrtvujejo z ozirom na njihovo duševno in telesno izčrpanost, kot zbori meščanskih grupacij, katerim je pesem samo gojenje umetnosti, dočim delavec čuti in poje s sr-

cem. — Tudi društveni mladinski zbor, sicer še v povoju, pod spretnim vodstvom sodr. Novakove, obeta bodočnost. Vmes so izvršni deklamacijski talenti. Tako si delavski zbor v Kamniku utira pot, uspešno utira v lepšo bodočnost. — Drugi »izletniški koncert« bo društvo priredilo v Gornjem gradu, dne 14. julija t. l. popoldne ob pol 4. uri. Ob tej priliki se bo Gornjegrajsčanom predstavil tudi mladinski zbor, kateri bo podal nekaj pesmi in par deklamacij. Vabimo delavska društva na Stajerskem, da priredijo na ta dan izlete v Gornji grad, da se поблиže spoznamo in bratski pripravljamo na delo, ki nas še čaka. Datum izleta v Šoštanj in Kranj se ni določil in bomo še objavili. »V pesmi je naš boj in naša zmaga.« P. F.

Jesenice

Prepročena zamena javnih koristi z zasebnimi. Lani je dvignilo mnogo prahu na oglu pred hotelom Paar ne samo dejstvo, da škropi ceste občina s konjsko priprego, temveč tudi odprto pismo g. Paara, ki ga je prineslo »Jutro« ravno na dan, ko se začne lov na zajce. V tistem pismu je prijel g. Paar našega župana g. Zabkarja in preko njega tudi bivšega ministra, takratnega bana g. dr. Marušiča, ker je g. župan na them pri občinski upravi in pri banu izposloval nekakšen dekret, s katerim bi smel zasesti za svojo projektirano lekarno tisti ogel, občina bi pa v zameno dobila kos sveta tam na Hrušici. G. župan si je tekom teh tihih akcij dal dopusta, tako da je vodil celo zadevne posle na občini njegov prijatelj in podžupan, dr. Vovk, ki v odprtem pismu g. Paara nikakor ni bil prezt. Na odprto pismo ni napravil nobeden izmed prizadetih kakega javnega odgovora. Zato je napravil g. Paar pritožbo na ministrstvo in to je bilo povod, da je zadeva na videz zadremala. Vendar je dal g. župan že kar na odločbo bana odmeriti svet na oglu pred hotelom, kar mu je izvršil državni geometer iz Radovljice. Te dni pa je prišla odločba ministrstva za notranje posle, ki je odločbo bana dr. Marušiča razveljavila v celem obsegu kot nično, tako da z zidavo lekarnar na odmerjenem svetu pred hotelom Paar ne bo nič, ščimer seveda ni rečeno, da ne bi smel g. župan sezidati lekarnar na svojem svetu tam na Hrušici. Da ne bo kakih krivičnih delitev vlog, velja še pripomniti, da je bila banova odločba razveljavljena še pred spremembo vlade. Jeseničane bo pa gotovo zanimalo, da se je prah spet polegel, in da ostanemo vsi skupaj kjer smo bili.

Krajevna bratovska skladnica sporoča, da se morajo vsa ona zobozdravniška dela, ki so bila začeta v letu 1934, pa do sedaj še niso končana, izgotoviti najkasneje do 31. julija 1935. Vse nakaznice za zobozdravstvo, izdane tekom leta 1934, ki do tega dne ne bodo obračunane ter izrabljene, bodo razveljavljene.

Krajevna bratovska skladnica Krajevni upravni odbor bratovske skladnice na Jesenicah je na svoji seji dne 12. junija 1935 sklenil, da se pričeni s 1. julijem 1935 dajatve zobozdravstvenega sklada delavstva razširijo na zobotehnična dela in sicer pod temi pogoji: 1. da prispeva zavarovani član k računju za umetno zobovje v kavčuku in nežalnih kovinah 50%, za zlate naprave pa 75%; 2. dajatve gredo do nadaljnjega samo članom, ki imajo vsaj 50 let starosti; 3. karencina doba za te dajatve se določi na 5 let, t. j. dajatve gredo samo članom, ki so najmanj že 5 let vključeni pri naši krajevni bratovski skladnici. Za izvrševanje zobozdravniških del članstvu so pogodbeno upravičeni ti-le gg. zdravniki: Na Jesenicah: dr. Schwab Viljem, dr. Ludwig Jože, dr. Keržan Bartol, Na Bledu: dr. Janežič Zvonimir, V Radovljici: dr. Slivnik Anton, V Kranju: dr. de Gleria Stanko.

Murska Sobotá

Da bi bilo tudi na področju stanovanjske politike tako. Te dni, 5. in 6. julija, so otvorili v naši metropoli novo kopalnico in nato sledi skoro tudi otvoritev novega sportnega stadiona. Pozdravljamo to kot precejšno pridobitev za naš obmejni kraj. Osnujeni ugotavljamo tezo realizirane ideje, česar doslej nismo bili vajeni. Vsekakor so pri tej akciji botrovali močno iniciativni, sposobni in tudi dobrohotni ljudje. K takim lastnostim v sedanji dobi zamoremo samo častitati. Ostalim kompetencam pa priporočamo ta vzgled, da bi z enako vnemo začeli reševati perečo stanovanjsko politiko v našem kraju. Vprašamo naravnost, kdaj bomo tudi mi, ki prebivamo v luknjah, dobili streho v človeških domovih, kot se jih stavlja na račun raznih združenj v Ljubljani n. pr. na Vodovodni cesti? Kot pionirji na najsevernejši meji to tudi zaslužimo. Ali naj bo res vse dobro nakopičeno samo v centrali? Skrajni čas je, da se nam da stalnost doma, da nehamo biti že enkrat nomadi, ki se selijo iz hiše v hišo, izkoriščani pri raznih hišnih posestnikih, ki vidijo v nas samo svojo molzno kravo. Prej omenjenim delovnim in vzglednim faktorjem pa se obenem vlnudno priporočamo, da kot soobčani gojimo vročo željo in nado, da čimpreje zasije tudi nam izven območja električnega toka živečim, svetloba sodobnega napredka.

Pionir.

Avstrija vrne Habsburžanom imovino

Z zakonom z dne 3. aprila 1919 so bili Habsburžani izgnani iz Avstrije in zaplenjeno njih imetje. Sedaj namerava vlada vrniti Habsburžanom posestva razen Schönbrunn in dunajskega dvora.

Poplave z interpelacijami v narodni skupščini

V narodni skupščini sta bili vloženi zlasti dve interpelaciji, ena zaradi kmetijskih dolgov, ena zaradi nizkih cen kmetijskih pridelkov. Kako si interpelanti mislijo rešitev teh dveh vprašanj, res ne vemo. Vemo pa, da je tu lek. Zadolženim malim kmetom je treba odpisati dolgove, zlasti, če niso po svoji krivdi zabredli vanje. Glede cen kmetijskih pridelkov pa samo ponovimo to, kar smo že večkrat povdarili. Predvsem je treba uvesti novo mezdno politiko in preprečiti karteliranim kapitali-

stom, da s svojimi industrijskimi podjetji in izdelki odirajo delavce, konzumente in kmeta. Diktirati za kmetijske pridelke visoke cene je nesmisel, ker že sedaj teh nihče ne more kupovati v zadostni množini, kaj šele potem. Državna oblast mora najprej delavcem in nameščencem poskrbeti za zadostne plače s — svojo politiko, potem preprečiti odedruštvo, pa bosta lažje izhajala delavec in kmet. Druge poti ni. Stavite rajši predloge!

Boj grafičnega delavstva

Odgovor »Jutru«

Ko se je zamorec pogledal v zrcalo, je videl, da je strašno črn. Hotel je na vsak način postati bel. Zato si je kupil velik kos mila in začel z belimi penami pokrivati svoje temno telo. Zgodilo pa se je, da so se pene posušile, zamorec pa je ostal črn kakor je bil.

Tako nekako se je začelo priti tudi »Jutru« pred javnostjo, ko je kot prvo izprlo grafično delavstvo iz tiskarne v tem tarifnem gibanju. Če čitamo njegove članke na naslovni strani vednem (!) socialnem četu lastnikov napram svojim nameščencem, pač ne moremo razumeti, kako je mogoče, da je ravno Narodna tiskarna (kjer se tiska »Jutro«), bila zadnja leta tista, ki je pri tarifnih pogajanjih najbolj ostrila položaj. Zato gospodje okoli »Jutra«: socialni čut ste imeli do svojih nameščencev morda lani, ko ste izučevali tajno v svojih tiskarnih stavkolomce, ki bi naj Vašim nameščencem ob prvi priliki skočili v hrbet, kar so sedaj tudi storili. Smilite se nam, ko pravite, da ne premorete niti toliko, da bi izplačevali dividende delničarjem — Vas je gotovo izučevanje stavkolomcev preveč stalo!

Potem pa se »Jutru« v svoji širokogrudnosti onesvešča, ko omenja izredno visoke plače svojih delavcev strojnih stavcev, ki so baje višje od prav visokih državnih funkcionarjev! Te plače baje segajo od 3200 do 4000 Din mesečno. Pri tem pa ne omenja plač svojih ravnateljev, kar bi tudi bilo potrebno, da bi se videl razloček med enimi, ki delajo in drugimi, ki imajo od tega dela obilen blagoslov in rejene trebuške. Ne omenja pa »Jutru« niti, da mora strojni stavec

plačati od tega zneska najrazličnejše davke in eno šestino za vzdrževanje brezposelnih tovarišev, da mora delati ponoči, ne omenja niti, kako nezdrav je zrak po tiskarnah in da po 20 letih dela strojni stavec navadno obnemore, ampak besediči in se huđuje samo nad prevelikimi plačami delavcev in nad vodstvom grafičnega delavstva, ki bi menda moralo na kolena z delavstvom vred in ponižno v prahu kleče prošiti milosti. A ti časi so že davno minuli.

Gospodje iz Jutrove dežele! Hočete se priti, a penā Vam izginja. Hočete se pokazati javnosti čisti in beli, a ste in ostanete črni in osamljeni v boju proti delavstvu. Vaš socialni čut, da ste bili pripravljene podpisati tarifo še za eno leto — razumemo. Kaj ne, drugo leto poteče tarifa tudi na Hrvatskem in tedaj bi udarili viribus unitis po vseh grafičnih delavcih, jim iztrgali vse pridobitve, jih pustili stradati (iz socialnega čuta!) in propadati, samo da bi se Vam še boljše godilo, da bi se Vam na ta način plače še zvišale.

Zapomnite si samo to-le: Delavstvo, ne samo grafično, ampak vso delavstvo Vas je obsodilo, obsodilo je Vaše postopanje in Vašo politiko. Grafično delavstvo stoji trdno in samozavestno, svesto si svoje moči in svojega poslanstva, vedoč, da nosi v rokah ključ omike in prosvete, držeč v svojih rokah luč, ki sije čez vse zemlje in da te luči ne da in ne bo dalo nikdar nikomur iz svojih rok. Ob brnenju strojev in šklepetanju vrstomerjev vrši in vodi največje poslanstvo: boj vsega delavstva za kruh in svobodo! Nikdar gospodje ne boste zlomili grafičarjev. S. D.

Razno

Slabo so odrezali ob priliki evharističnega kongresa v Ljubljani zlasti gostilničarji, ki so si s trgovci in obrtniki vred obetali bogato žetev. Nek gostilničar n. pr. je najel od slavnostnega odbora prostor, da na njem postavi šotor. Za to je plačal Din 10.000 namemine, za postavitev šotora, napravo stranjšča itd. pa je izdal še nadaljnih Din 8000. Ob koncu slavnostnih dni je moral z žalostjo ugotoviti, da je Din 18.000 enostavno proč vržl, od malenkostnega izkupička ni ostala niti prebita para za kritje zgornjih izdatkov. Nek gostilničar si je postavil v svoj šotor 3000 litrov vina — iztočil ga je okroglo 380 litrov. Nek drug tak podjeten gostilničar si je najel kar dve godbi, ki sta neumorno svirali na prostornem vrtu. Po vrtu se je podilo par otrok, pričakovani gosti pa so stali ob vrtni ograji in gledali v vrt, naslajajoč se ob zvokih poskočnih melodij. Zgodilo se je, da je prišla v gostilno kmetica iskat malinovca. Gostilničar je zahteval en dinar, kmetica pa je ponujala 50 para in je končno žejna odšla. Štajerski kongresniki pa so bili bolj praktični in so mnogi izmed njih prinesli vino lastnega pridelka s seboj. Ti primeri dokazujejo, da je kmet popolnoma obubožal in da nima denarja. Gostilničarji, ki so ogromno pripravili

KUPUJMO DOMAČE BLAGO! Oblačilni predmeti pri Gogali na Jesenicah so delo domačega delavca, zato je izdelava tudi trpežna, blago dobro, cene zmorne in izbira vseh oblačil za deklice, dečke, dame in gospode vedno velika. Priporočata se krojaštvo in trgovina Ivan Gogala na Jesenicah.

za kongresne dni trpe zgubo in se jeze. Upamo pa, da so zato prireditelji kongresa, kljub krizi, ki tare našega kmeta, bolj zadovoljni in polni denarja.

Koalijski dogovori med radikali, dr. Spaho in dr. Korošcem, ki so v zmislu blejskega dogovora nameravali ustanoviti »enotno« stranko, so zavzle drugačno smer. Uvideli so, da te politične grupacije v javnosti z ozirom na historijski razvoj in verske razlike ne bi našle pravega odziva, dasi spadajo po političnem konceptu v eno stranko. Sedaj se namreč dogovarjajo samo o »sodelovanju«, dokler bo mogoče.

Jugoslovanska narodna stranka se je ob volitvah v narodno skupščino domala popolnoma razsula. Ostanke te stranke pobirajo sedaj bivši njen predsednik Nikola Uzunović, Milan Srškić in dr. Andjelinić s tovariši. Organizirati hočejo iznova stranko, ustanoviti svoj klub v narodni skupščini, ki bo v opoziciji proti vladi.

Kapitalizem v Zedinjenih državah je močan. Roosevelt je predlagal, da se odpravijo nekatere nepotrebne kapitalistične družbe. — Poslanska zbornica pa je predlog odklonila z 216 glasovi proti 146.

Kaj je „povprečnina“ pred kaz. sodišči?

100—10.000 Din.

Malokomu je že znano, da smo dobili letošnjo spomlad z uredbo

O pripravejšem in hitrejšem postopku pri kaz. sodiščih

novu breme za državljane, tzv. »povprečnino«.

Na predlog min. pravde dr. Kojiča je namreč uvedel min. svet z uredbo z dne 20. marca 1935 poleg raznih drugih odredb za priprostejšo in hitrejšo postopanje pri kaz. sodiščih tudi nove stroške, povprečnino, ki se mora plačati sodišču, za kaz. postopanje.

Uredba je izpremenila § 314 kaz. postopanja z dodatkom:

»Stroški, ki so nastali od pokrenitve do dovršitve kaz. postopka in ki jih je stranka dolžna povrniti po predpisih §§ 310—313, obsejajo:

1. povprečnino, kot del tistih stroškov kaz. pravosodja, ki v naslednjih točkah niso posebej omenjeni.

Koliko znaša povprečnina? od 100—10.000 Din.

Ta povprečnina znaša pred srezkim sodiščem po § 388 k. p. od 100—2500 Din (torej pri postopkih radi žaljenja časti, lahke telesne poškodbe itd.) Po § 373 k. p. pred sodnikom poedincem okrožnega sodišča 250 do 5000 Din in pred senatom okrožnega sodišča (3 ali več sodnikov) od Din 500—10.000.

Le mladoletni

so po § 464 k. p. oproščeni plačila povprečnine, ker se za nje predpisi o povprečnini ne uporabljajo.

Siromaška pravica in povprečnina.

Nadalje lahko sodišče po § 314a k. p. oprosti obtoženca plačila povprečnine, če bi bila s tem ogrožena prehrana obtoženčeva, ali če bi bil ta zadržan, da bi izpolnjeval dolžnost, vzdrževati svojo rodbino ali sorodnike, ki jih je zavezan vzdrževati.

To oprostitve, ki je povzeta čisto iz določb § 165 civ. postopka o siromaški pravici, bo obtoženi najlažje dosegel s predložitvijo »ubožnega spričevala«, uverjenje o imovinskem stanju.

Kako se uporablja povprečnina?

§ 314a določa: povprečnina se kljub predpisu § 7 steka v poseben sklad za pokrivanje stroškov, ki jih mora država vnaprej izplačevati, za podpiranje siromašnih odpuščenih obsojencev in za nagrado siromašnim zaupnikom (obsojenih mladoletnih § 440, točka 4 k. p.); določi jo pa sodišče, ko izreče odločbo o stroških kaz. postopka in izvršitve kazni.

Posledice — predvsem bremena revnejših.

Čisto jasno je, da je naložila prejšnja vlada s to povprečnino občutno novo obremenitev zlasti revnejšim slojem, ki imajo radi svojih socialnih prilik največ opravka s kaz. sodišči. Manj kaz. postopkov pa radi te povprečnine gotovo ne bo.

Poleg kolek, pričinih itd. je treba torej sedaj pri vsaki zasebni tožbi, kot pri javnem postopku plačati tudi povprečnino sodišču, naj si je končal postopek s sodbo, poravnano ali umikom.

Če je več obtožencev,

odmeri sodišče povprečnino po razmerju poedinih oseb tako, da obremenja vsakega poedinega obtoženca samo znesek, ki bi ga plačal, če bi bil za kaznivo dejanje sam obsojen.

Imel sem nedavno slučaj, ko je 17 tožilcev tožilo nekoga pred okrožnim sodiščem radi klevete. Eden teh je tožbo umaknil še pred razpravo. Sodišče mu je naložilo 500 Din povprečnine. Samo v tej pravdi bo torej dobila država na povprečnini Din 8500.— in še za kolektivno okrog 2000 Din. Mislim torej, da bi morali o tej povprečnini še govoriti v narodni skupščini.

Dr. Avg. Reisman.

Sportna rubrika

Prvenstvo Delavsko-nameščenske sportne podzveze je osvojila Grafika iz Ljubljane

Skoraj 2000 gledalcev je prisostvovalo zanimivim tekmam najboljših delavskih sportnih klubov, ki so se borili v Celju na Glaziji za naslov prvaka DNSP in za lep prehodni pokal.

Po kratkem nagovoru predsednika DNSP so bile odigrane tekme s sledečimi rezultati:

Svoboda - Maribor : Grafika - Ljubljana 1 : 2.

Dobrna - Trbovlje : Olimp - Celje 1 : 1.

Grafika - Ljubljana : Dobrna - Trbovlje 1 : 0.

Svoboda - Maribor : Olimp - Celje 1 : 1.

Svoboda - Maribor : Dobrna - Trbovlje 2 : 1.

Grafika - Ljubljana : Olimp - Celje 1 : 0.

Tabela izgleda takole:

Grafika 3 3 0 0 4:1 6

Svoboda 6 1 1 1 4:4 3

Olimp 3 0 2 1 2:3 2

Dobrna 3 0 1 2 2:4 1

Ves turnir je potekel v najlepšem redu z enim samim incidentom, ko je igralec mariborske Svobode, ki je bil razburjen vsled napačne odločitve sodnika, tega dejansko napadel.

Grafika je zaslužno zmagala ter je pokazala lepo kombinacijsko igro, katere no-

šilec je bil izborni srednji krilec. Odločnost napada, ki je streljal na gol prav iz vsake pozicije, je prinesla Grafiki vseh 6 točk.

Mariborska Svoboda je razočarala svoje pristaše zlasti v prvi tekmi, v kateri je popolnoma odpovedal vratar, ki je spustil dva lahko ubranljiva gola. Slaba stran moštva je tudi nepotrebno medsebojno pregovarjanje med tekmo ter ugovarjanje odločbam sodnika, kar mora prihodnjič brezpozorno izostati.

Celjski Olimp je s svojo igro zelo zadovoljil igralce ter bi se pri malo večji pazljivosti svojega vratarja lahko plasiral pred Svobodo, tako pa se je moral v tekmi proti Dobrni zadovoljiti samo z neodločenim rezultatom, ker se je vratar z že ulovljeno žogo zasakal v gol.

Trboveljska Dobrna je gledalce z lepo igro navdušila. Moštvo je dobro vigrano in zelo disciplinirano, nima pa v svojem napadu nobenega strelca. Zastreljala je kar 3 enajstmetrovke. Če bi te sedele, bi se plasirala Dobrna v turnirju na drugo mesto pred Svobodo in pred Olimpom.

Po tekmovalju je predsednik DNSP s. Galof izročil zmagovalcu krasen prehodni pokal in pozval vse delavske sportnike na vztrajno nadaljno delo.

Končno se je predsednik Olimpa s. Svetek zahvalil vsem udeležencem ter jim izročil okusne spominske plakete.

Staro neresnico pogreva »Jutru« v članku panslavizem, ko trdi, da je bil Karl Marx velik protivnik Slovanov. Res je, da je bil Marx velik protivnik carske Rusije, ki so ji bili pa protivni Rusi sami. Najbrž pisec članka v »Jutru« tudi ne ve, da je smatral Marx južne Slované kot edi-

no sposobne dediče Balkana še za časa turškega gospodstva.

Delavski kolesarji

I. Del. kolesarsko društvo v Studencih bo priredilo dne 18. avgusta 1935 kolesarski dan. Zato prosi vsa ostala društva, da za ta dan opuste vse prireditve. Obenem vabimo vsa ostala društva na sodelovanje.

Konzumno društvo za Mežiško dolino

r. z. z. o. z. v Prevaljah

Poštni predal št. 3.
Telefon interurban št. 5.

Poštni čekovni račun 12.048.
Brzjav: Kodes Prevalje.

Osrednja pisarna in centr. skladišče v Prevaljah.

Podružnice:

Prevalje, Leše, Mežica, Črna I, Črna II, Sv. Helena, Guštanj, Muta in pekarna v Prevaljah.

Zadruga nudi svojim članom vedno sveže blago po najnižjih cenah. — Hranilne vloge sprejema centrala v Prevaljah in njene podružnice ter jih obrestuje po najvišji obrestni meri. Vse nove hranilne vloge se na zahtevo vlagatelja takoj izplačajo. — Prodaja se le članom. — Član društva postane lahko vsak. — **Delež znaša samo Din 100.—**

Delavci in delavke! Kupujte svoje življenjske potrebščine le v svojih zadrugah.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnе v Mariboru. - Telefon št. 2324.